

פרשת ואתחנן תשפ"א Moshe Forbidden to Pray

דברים פרק ג

(כג) וְאַתְּחַנֵּן אֵל ה' בְּעַת הַהוּא לֵאמֹר: (כד) אֲדַנִּי ה' אֶתֶּה החלונות להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורתך: (כה) אֶעֱבְרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הַהַר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבֵּנוּ: (כו) וַיַּתְּעֶבֶר ה' בִּי לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלַי וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי רַב לְךָ אֵל תּוֹסֵף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בְּדַבַּר הַזֶּה: (כז) עֲלֶה רֹאשׁ הַפְּסָגָה וְשֵׂא עֵינֶיךָ יְמִינָה וְצִפְנָה וְתִימְנָה וּמִזְרָחָה וְרֹאֶה בְּעֵינֶיךָ כִּי לֹא תַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה: (כח) וְצוּ אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְחִזְקִהוּ וְאַמְצֵהוּ כִּי הוּא יַעֲבֹר לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְהוּא יִנְחִיל אוֹתָם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה: (כט) וַיָּשֶׁב בְּגִיטָא מוֹל בֵּית פְּעוֹר:

רש"י
(כג) ואתחנן - אין חנון בכל מקום אלא לשון מתנת חנם. אף על פי שיש להם לצדיקים לתלות במעשיהם הטובים, אין מבקשים מאת המקום אלא מתנת חנם. לפי שאמר לו (שמות לג יט) וחנותי את אשר אחון, אמר לו בלשון ואתחנן. דבר אחר זה אחד מעשרה לשונות שנקראת תפלה, כדאיתא בספרי: **בעת ההיא** - לאחר שכבשתי ארץ סיחון ועוג דמיתי שמא הותר הנדר: **לאמר** - זה אחד משלש מקומות שאמר משה לפני המקום איני מניחך עד שתודיעני אם תעשה שאלתי אם לאו: (כד) ה' אלהים - רחום בדין: **אתה החלות להראות את עבדך** - פתח להיות עומד ומתפלל, אף על פי שנגזרה גזירה. אמר לו ממך למדתי, שאמרת לי (שמות לב ז) ועתה הניחה לי, וכי תופס הייתי בך, אלא לפתוח פתח, שבי

תלוי להתפלל עליהם, כמו כן הייתי סבור לעשות עכשיו: **את גדלך** - זו מדת טובך וכן הוא אומר (במדבר יד יז) ועתה יגדל נא כח ה': **ואת ידך** - זו ימינך, שהיא פשוטה לכל באי עולם: **החזקה** - שאתה כובש ברחמים את מדת הדין החזקה: **אשר מי אל וגו'** - אינך דומה למלך בשר ודם, שיש לו יועצין וסנקתדרין הממחין בידו כשרוצה לעשות חסד ולעבור על מדותיו, אתה אין מי ימחה בידך אם תמחול לי נתבטל גזירתך. ולפי פשוטו אתה החלות להראות את עבדך מלחמת סיחון ועוג, כדכתיב (דברים ב לא) ראה החלותי תת לפניך, הראני מלחמת שלושים ואחד מלכים: (כה) **אעברה נא** - אין נא אלא לשון בקשה: **ההר הטוב הזה** - זו ירושלים: **והלבנון** - זה בית המקדש: (כו) **ויתעבר ה'** - נתמלא חמה: **למענכם** - בשבילכם, אתם גרמתם לי. וכן הוא אומר (תהלים קו לב) ויקציפו על מי מריבה וירע למשה בעבורם: **רב לך** - שלא יאמרו הרב כמה קשה והתלמיד כמה סרבן ומפציר. דבר אחר רב לך הרבה מזה שמור לך, רב טוב הצפון לך: (כז) **וראה בעיניך** - בקשת ממני (פסוק כה) ואראה את הארץ הטובה, אני מראה לך את כולה שנאמר (דברים לד, א) ויראהו ה' את כל הארץ: (כח) **וצו את יהושע** - על הטרחות ועל המשאות ועל הריבות: **וחזקהו ואמצהו** - בדבריך, שלא ירך לבו לומר כשם שנענש רבי עליהם כך סופי ליענש עליהם, מבטיחו אני כי הוא יעבור והוא ינחיל: **כי הוא יעבור** - אם יעבור לפניו ינחלו, ואם לאו לא ינחלו. וכן אתה מוצא כששלח מן העם אל העי והוא ישב (יהושע ז ה) ויכו מהם אנשי העי וגו' (שם ז, ל), וכיון שנפל על פניו אמר לו קום לך. קם לך כתיב, אתה הוא העומד במקומך ומשלח את בני למלחמה, למה זה אתה נופל על פניך, לא כך אמרתי למשה רבך אם הוא עובר עוברין, ואם לאו אין עוברין: (כט) **ונשב בגיטא וגו'** - ונצמדתם לעבודה זרה ואף על פי כן (דברים ד, א) ועתה ישראל שמע אל החקים והכל מחול לך ואני לא זכיתי לימחל לי:

שפת אמת לפרשת ואתחנן [שנה תרל"ה]

תפלת מרע"ה לכונוס לארץ ולא נענה. נראה שהיא להעלות כל תפלות בניי אשר איי לעלות. כל אותן התפילות הפסולות יש להם תיקון ועלי עיי תפלה זו. והכל במדה לאשר מרע"ה מסר נפשו בעבור בניי וגם מה שביקש לעלות לאייי היי גייכ רק לטובת ישראל. כי ידע שאם לא יכניסם הוא. ישחיתו אחייכ דרכם. כמייש הן בעודני חי כוי. לכן הועיל תפלתו זאת לבניי אף שלא נעשה בקשתו לא היי לבטלה חיי התפלה:

שפת אמת לפרשת ואתחנן [שנה תר"מ]

במדרש עשרה לשונות של תפלה כוי ומכולם לא נתפלל משה רק בתחנונים. וברשיי אף על פי שיש להם לצדיקים לתלות במעשיי כוי. הענין הוא כי ענין איי היא בחיי תפלה כמייש מענין דוד המע"ה דלית ליי מגרמיי כלום. ולכן איי במתנה נתנה הקדוש ברוך הוא לבניי בהבטחת אבות. כמייש כייפ אשר אני נותן. הייא נותן לך כוי. ולכן לא נכנס מרע"ה לשם כי מעלתו גדלה ולא היי נצרך לבחי מתנה. אכן הצדיקים באמת חפצים יותר שיצטרכו לקבל מתנת הבורא יתי משירוחו עיי מעשיהם. כמו שהקב"ה בטובתו חפץ שיזכו בניי במעשיהם כמייש דמאן דאכיל דלאו דיליי בהית לאיסתכולי כוי. כן בניי חפצים לזכות רק במתנת חנם להיות להם הכנעה יתירה לפניו יתי. וזה השבח הגדול שהכניס עצמו מרע"ה לבחי התפלה בתחנונים. אכן הקדוש ברוך הוא לא חפץ שירד מרע"ה ממדרגתו העליונה ואייל רב לך כוי שהוא במדרגה יתירה מזה. אכן פעל מרע"ה ולימד סדר תפלה לבניי והיי זה הכנה לביאת הארץ ונאמר ושא עיניך כוי והוא ינחיל כוי הארץ אשר תראה כלומר שכפי הכנה שלו בראיתו כן ינחיל אותם יהושע. ובאמת כל חפצו של מרע"ה להכניס בניי לאייי כי ידע שעייי שיכנוס עמהם לא יבואו לידי חטא והשייית נתן לו כח לתקן הכנה בראיי שלו כנייל:

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.